

Socialdepartementet

Betänkandet Träffsäkerhet (SOU 2021:101)

Pensionsmyndigheten instämmer i utredningens förslag, förutsatt vissa ändringar. Sammanfattningsvis lämnar Pensionsmyndigheten synpunkter beträffande författningsförslagen gällande bestämmelser som reglerar hur *bostadsbidrag* eller *preliminärt bostadsbidrag* beaktas vid beräkning av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Härutöver lämnar Pensionsmyndigheten kommentarer bland annat angående vilka konsekvenser utredningens förslag får för myndigheten.

Specifika synpunkter på förslaget

Avsnitt 1.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (SFB)

74 kap. 17 § SFB

Pensionsmyndigheten saknar förslag gällande ändring av 74 kap. 17 § SFB.

Om bestämmelserna om bostadsbidrag ändras på så sätt att förmånen kan ges som *bostadsbidrag* eller *preliminärt bostadsbidrag* anser Pensionsmyndigheten att det finns behov av att ändra 74 kap. 17 § SFB på så sätt att det framgår av bestämmelsen att både *bostadsbidrag enligt 98 kap.* och *preliminärt bostadsbidrag enligt 98 a kap.* beaktas som inkomst vid beräkning av äldreförsörjningsstöd.

Utredningen har föreslagit en motsvarande ändring i 74 kap. 19 § SFB gällande omräkning utan föregående underrättelse. Pensionsmyndigheten instämmer i denna ändring, men anser således att även 74 kap. 17 § SFB bör ändras.

97 kap. 8 § SFB

Pensionsmyndigheten ställer sig frågande till hur den föreslagna skrivningen om att förmögenheten ska bestämmas *med ledning av uppgifter som den försäkrade lämnar* är förenlig med att förmögenheten ska beräknas enligt lagen (2009:1053) om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner.

Tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer vid beräkning av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Genom hänvisningar i 74 kap., 101 kap. och 103 kap. SFB till 98 kap. och 98 a kap. SFB regleras hur bostadsbidrag och preliminärt bostadsbidrag ska beaktas vid beräkning av bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

www.pensionsmyndigheten.se

Tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer inom bostadsbidraget med anledning av ökade levnadsomkostnader föreslås införas under perioden 1 juli–31 december 2022. Tilläggsbidraget utgör då enligt lydelsen i 98 kap. 12 § SFB ett bostadsbidrag enligt 98 kap. SFB.¹ Detta innebär att det tillfälliga tilläggsbidraget beaktas vid beräkning av äldreförsörjningsstöd, men inte vid beräkning av bostadstillägg.

Pensionsmyndigheten vill påtala att utredningens nu föreslagna bestämmelser om bostadsbidrag kan få konsekvenser vid ett eventuellt återinförande av tilläggsbidraget. För att tilläggsbidraget fortsatt ska beaktas vid äldreförsörjningsstöd men inte vid bostadstillägg krävs då författningsändringar gällande bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

Konsekvenser av förslaget

Enligt utredningens förslag kan bostadsbidrag komma att räknas om månatligen.

Pensionsmyndigheten vill påtala konsekvenserna av detta vid samordning mellan förmåner. Såsom utredningen redogjort för samordnas bostadstillägg med bostadsbidrag. I förekommande fall samordnas även äldreförsörjningsstöd med bostadsbidrag.

Månatliga omräkningar av bostadsbidrag innebär följaktligen att även förmåner som samordnas behöver räknas om månatligen, varje gång bostadsbidraget ändras. De försäkrade kommer i dessa fall få nya beslut om respektive förmån månatligen. Konsekvenserna för de försäkrade och de administrativa konsekvenserna för myndigheterna är beroende av i vilken omfattning situationen uppstår. Det torde dock vara relativt vanligt med varierande inkomster för barnfamiljer, exempelvis vid tillfällig föräldrapenning.

Pensionsmyndigheten saknar systemstöd för att automatiserat omhänderta uppgift om ändrat bostadsbidrag. Beroende på mängden ärenden till följd av månatlig omräkning av bostadsbidrag kan Pensionsmyndigheten komma att behöva ta ställning till systemutveckling i syfte att kunna hantera omräkning till följd av ändrat bostadsbidrag automatiserat. Den största mängden ärenden inom bostadstillägg som samordnas med bostadsbidrag gäller dock bostadstillägg vid sjuk- eller aktivitetsersättning, som administreras av Försäkringskassan.

Angående minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet

Utredningen beskriver den problematik gällande främst skuldsättning som följer av nuvarande regelverk inom bostadsbidrag, där den försäkrade själv ska uppskatta sin årsinkomst. Pensionsmyndigheten ser stora likheter i denna problembild jämfört med administrationen av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Eftersom bostadstillägg inte lämnas preliminärt och det således inte görs någon slutavstämning är problemen ur ett skuldsättningsperspektiv inte lika tydliga som inom bostadsbidrag. Det föreligger alltså stora problem avseende felaktiga utbetalningar och

¹ Promemorior *Tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer inom bostadsbidraget med anledning av ökade levnadsomkostnader*

Pensionsmyndigheten anser att även administrationen av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd kan förenklas genom regelutveckling.

Pensionsmyndigheten har tidigare, utifrån perspektivet med felaktiga utbetalningar, angett att en regeländring för inkomst av tjänst, motsvarande nu föreslagen ändring för bostadsbidrag, skulle kunna appliceras på bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. En förutsättning är dock att månadsuppgifterna utökas till att omfatta alla inkomster, exempelvis inkomst från pensionsförsäkringar.²

Utöver uppgift om inkomst av tjänst är tillgång till uppgifter om tillgångar och skulder av stor betydelse vid handläggning av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Tillgångar och skulder påverkar även beräkningen av bostadsbidrag. Fråga om att göra hushållens tillgångar och skulder tillgängliga för analys, forskning och utvärdering ska belysas i dir. 2021:4, *Statistik över hushållens tillgångar och skulder*. Det nämns att en förutsättning för att tillgängliggöra statistik är att uppgifter om förmögenhetsförhållanden på individnivå finns tillgängliga. Utredningens slutsatser och rekommendationer skulle därmed kunna ha stor betydelse vid handläggning av såväl bostadsbidrag som bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

Övriga iakttagelser

Pensionsmyndigheten delar inte de slutsatser som framgår av utredningens avsnitt 7.4.3 *Inkomst av kapital* i fråga om tillämpning av 97 kap. 5 § SFB. Vid beräkning av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd tillämpas samma regler för inkomst av kapital som de som gäller för bostadsbidrag. Eftersom avdrag för ränteutgifter inte medges enligt 97 kap. 5 § SFB är det inte förekomsten av dessa som är av betydelse för om det blir ett överskott eller ett underskott av kapital vid beräkning av förmånerna.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Daniel Barr efter föredragning av verksamhetsutvecklare Alexandra Carlsson. I beredningen av ärendet har chefsjurist Lena Aronsson, jurist Ylva Rosenkvist Sjögren och verksamhetsutvecklare Linda Nygren deltagit. I den slutliga handläggningen har avdelningschef Magnus Rodin deltagit.

Daniel Barr

Alexandra Carlsson

² ESV:s rapport *Säkerställ korrekta utbetalningar från välfärdssystemen – förslag på åtgärder*